

PANEURÓPSKA VYSOKÁ ŠKOLA

EXECUTIVE MASTER OF LAWS

**Preukazovanie dobrej viery štatutárneho orgánu v sporoch o
náhradu škody**
Záverečná práca

2020

Mgr. Gabriela Hornáčková

PANEURÓPSKA VYSOKÁ ŠKOLA

EXECUTIVE MASTER OF LAWS

**Preukazovanie dobrej viery štatutárneho orgánu v sporoch o
náhradu škody**
Záverečná práca

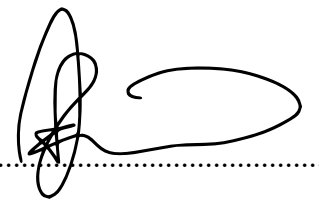
Študijný program: Executive LL.M.
Študijný odbor: Prípravne a jazykové kurzy, MBA a LL.M. programy
Školiace pracovisko: Tematínska 10, 851 05 Bratislava
Školiteľ: JUDr. Eva Dobrovoľná, Ph.D., LL.M.

Bratislava 2020
Mgr. Gabriela Hornáčková

Čestné vyhlásenie

Prehlasujem, že som prácu spracoval samostatne¹ a všetky citované zdroje vrátane internetových sú uvedené v zozname literatúry. Som si vedomá toho, že prípadná nepravdivosť tohto prehlásenia by mohla mať za následok i predčasné ukončenie môjho štúdia.

Dátum: 12.01.2020

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'G' followed by a long, horizontal stroke that loops back to the left. The signature is written on a dotted line.

Mgr. Gabriela Hornáčková

¹ Dokument bol vytvorený na základe elektronickej šablóny pre MS Word: MILICIA, A. Šablona dokumentu MS Word pro písemné a závěrečné práce na PEVŠ (Preklad šablóny z českého jazyka do jazyka slovenského L. Chripko).

ABSTRAKT

HORNAČKOVÁ, Gabriela.: Preukazovanie dobrej viery štatutárneho orgánu v sporoch o náhradu škody. Záverečná práca. Paneurópska vysoká škola. Fakulta Prípravné a jazykové kurzy, MBA a LLM programy, Školiteľ: JUDr. Eva Dobrovoľná, Ph.D., LL.M. Bratislava. 2020. 41 s.

Autorka sa v práci venuje problematike zodpovednosti štatutárneho orgánu v spoločnosti pri výkone jeho funkcie, najmä jeho povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a jej spoločníkov. Autorka upriamuje v práci pozornosť na prípadné porušenie povinností štatutárneho orgánu a následnú sankciu v podobe povinnosti nahradiť škodu. Ako vyplýva zo samotného názvu práce, autorka následne poukazuje na preukazovanie dobrej viery štatutárneho orgánu v konaniach o náhradu škody. Záverom autorka konštatuje svoje návrhy, prostredníctvom ktorých by bolo možné aktuálnu právnu úpravu nahradiť.

KLÚČOVÉ SLOVÁ: Štatutárny orgán. Spoločnosť. Konanie s odbornou starostlivosťou. Záujem spoločnosti. Dobrá viera. Náhrada škody.

ABSTRACT

HORNÁČKOVÁ, Gabriela. Demonstration of good faith of the statutory body in disputes for damages. Final thesis. Paneurópska vysoká škola. Fakulta Prípravné a jazykové kurzy, MBA a LLM programy Consultant: JUDr. Eva Dobrovolná, Ph.D., LL.M., Bratislava. 2020. 41s.

The author deals with the issue of the responsibility of the statutory body in the company in the exercise of its function, especially its duty to act with professional care and in accordance with the interests of the company and its partners. The author draws attention to possible breach of duties of the statutory body and the subsequent sanction in the form of the obligation to compensate for damage. As is clear from the title of the work itself, the author then points out that the statutory body has a good faith in the proceedings for damages. In conclusion, the author states her proposals through which the current legislation could be replaced.

KEY WORDS: Statutory body. Company. Proceedings with professional care. Company interest. Good faith. Liquidated damages.

Obsah

Obsah	5
1 Úvod.....	6
2 VÝCHODISKÁ PRÁCE	8
1.1 Vymedzenie problémovej situácie	8
1.2 Cieľ práce	11
1.3 Použitý teoretický právny rámec práce	13
3 ANALYTICKÁ ČASŤ.....	14
3 NÁVRHOVÁ ČASŤ	29
4 Záver	36
5 Zoznam použitej literatúry.....	38

1 Úvod

Témou tejto záverečnej práce je preukazovanie dobrej viery štatutárneho orgánu v sporoch o náhradu škody. Dôvod, pre ktorý sa autorka rozhodla spracovať túto tému prostredníctvom záverečnej práce je skutočnosť, že spory medzi spoločnosťou a jej štatutárnym orgánom, prípadne medzi veriteľmi spoločnosti a štatutárnym orgánom spoločnosti sú v súčasnosti často pertraktovanou témou v právnickej obci, a to z nášho pohľadu práve v súvislosti so všeobecne nízkou vymožitelnosťou práva veriteľov na uspokojenie ich pohľadávky. Rovnako tak poukazujeme na to, že aj v rámci právnej vedy sa v poslednom období nachádza viacero článkov, ktoré sa tejto problematike venujú. V rámci našej praxe sme sa stretli v prvom rade s názorom, že práve dobrá viera konateľa je pri konaní v mene spoločnosti prvoradou, takisto, že konateľ je povinný konať v súlade so záujmami spoločnosti. Čo však pre konateľa takéto povinnosti znamenajú a ako sa môže v prípadnom súdnom konaní brániť?

Práve štatutárny orgán, ktorý koná v mene spoločnosti je považovaný zo strany veriteľov za zodpovedného za prípadný úpadok spoločnosti. Hoci štatutárny orgán spoločnosti je rozdielnym subjektom ako samotná spoločnosť, neoddeliteľnou skutočnosťou je, že štatutárny orgán v mene spoločnosti koná, rozhoduje za ňu a teda logicky je spôsobilý uskutočniť také kroky, ktoré vedú k jej platobnej neschopnosti alebo predĺženiu, či prípadne až k naplneniu skutkových podstat trestných činov, akými sú poškodzovanie veriteľa alebo zvýhodňovanie veriteľa. Je preto zrejmé, že aj štatutárny orgán je zo strany veriteľov spoločnosti vnímaný ako zodpovedný za stav v spoločnosti, ktorý ohrozuje ich nároky voči spoločnosti.

V tejto súvislosti je dôležité si uvedomiť, či stojíme na strane spoločnosti, veriteľov alebo na strane štatutárneho orgánu, keďže názory právnej vedy ako aj rozhodovacia prax jednotlivých súdov sa paradoxne, či logicky, líšia.

Počas výkonu našej praxe sme sa viac krát ocitli práve na strane štatutárneho orgánu, ktorého zámerom je zabrániť vlastnej zodpovednosti za situáciu v spoločnosti a vyhnúť sa úhrade vzniknutej škody veriteľom. Zodpovednosť štatutárneho orgánu za konanie

spoločnosti je možno na prvý pohľad neoddeliteľná, existujú však možnosti, ktoré dokážu štatutárnemu orgánu jeho zodpovednosť úplne odstrániť, prípadne zmierniť tak, aby takáto zodpovednosť bola pre štatutárny orgán prijateľnejšia.

V úvode práce si dovoľujeme takisto poukázať na skutočnosť, že téma tejto práce je z oblasti obchodného práva a práca sa nebude zameriavať na prípadné zmiernenie trestnoprávných účinkov konania štatutárnych orgánov v spoločnosti, keďže pokrytie aj tejto témy by si vyžadovalo ďalšiu osobitnú prácu a štúdium.

2 VÝCHODISKÁ PRÁCE

2.1 Vymedzenie problémovej situácie

„Konateľ nezodpovedá za škodu, ak preukáže, že postupoval pri výkone svojej pôsobnosti s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že koná v záujme spoločnosti. Konatelia nezodpovedajú za škodu spôsobenú spoločnosti konaním, ktorým vykonávali uznesenie valného zhromaždenia; to neplatí, ak je uznesenie valného zhromaždenia v rozpore s právnymi predpismi, spoločenskou zmluvou alebo stanovami alebo ak ide o povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Ak má spoločnosť zriadenú dozornú radu, konateľov nezbavuje zodpovednosti, ak ich konanie dozorná rada schválila.“²

Základným pojmom tejto práce je pojem konania štatutárneho orgánu v dobrej viere. Ako totižto vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia Obchodného zákonníka, štatutárny orgán sa zbaví zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone svojej funkcie spoločnosti tým, že unesie dôkazné bremeno v tom, že v danej záležitosti konal nielen s odbornou starostlivosťou, ale aj v dobrej viere, že koná v záujme spoločnosti.

Pre vylúčenie zodpovednosti za škodu v tomto prípade v podstate „stačí“, ak štatutárny orgán preukáže existenciu svojej dobrej viery, že v danej záležitosti naplňal záujem obchodnej spoločnosti. To znamená, že štatutárny orgán mohol konať aj v príkrom rozpore so záujmom spoločnosti. Podstatná je však jeho dobrá viera, ktorú je však povinný v spore preukázať.

Dobrá viera je síce zákonným pojmom, zákon ho však špeciálne nedefinuje. V zmysle názoru právnej vedy je dobrá viera psychickou kategóriou a všeobecne je výrazom psychicky chápanej poctivosti v konaní účastníkov nárokových si priznanie určitého práva, ktorá sa dostáva do konfliktu s právnym titulom³ s tým, že dobrá viera má aj

² § 135a ods. 3 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

³ HURDÍK, J. *Dobrá viera*. In Právnik, 2007, č. 5, s. 568.

zreteľný mravný obsah.⁴ Všeobecne platí, že ak je zákonodarca spája s dobrou vierou nejaké právne následky, tak jej existencia sa skôr predpokladá ako nepredpokladá.⁵ To však nie je prípad štatutárneho orgánu pri vzniku škody spoločnosti, nakoľko ten sa musí takejto dobrej viery domáhať a preukazovať ju.

Definičnými znakmi dobrej viery je subjektívne chybné presvedčenie konajúcej osoby o existencii alebo neexistencii práva, právneho stavu alebo skutkového stavu a zároveň objektívna ospravedlniteľnosť takéhoto chybného presvedčenia. Chybné presvedčenie konajúcej osoby je subjektívnym kritériom, ktoré sa vyskytuje iba v psychickej sfére tejto osoby, a preto ho nie je možné skúmať, poznať alebo dokazovať priamo, ale len prostredníctvom vonkajších objektívnych skutočností nasvedčujúcich existencii alebo neexistencii tohto subjektívneho presvedčenia. Posudzuje sa, či by priemerná osoba v rovnakom postavení vzhľadom na objektívne okolnosti mohla mať toto subjektívne presvedčenie.⁶ Objektívnym kritériom, ktoré slúži na preukázanie existencie subjektívneho presvedčenia, je ospravedlniteľnosť takéhoto presvedčenia.⁷ Dobrá viera teda predstavuje akýsi objektivizovaný stav nevedomosti konajúcej osoby.

Pri sporoch o náhradu škody voči štatutárnemu orgánu však nestačí iba nevedomosť štatutárneho orgánu, ale vyžaduje sa aj jeho pozitívne presvedčenie o tom, že koná v záujme obchodnej spoločnosti. Štatutárny orgán bude musieť preukázať existenciu takých objektívnych okolností, ktoré hodnoverne odôvodňujú záver, že priemerná osoba v rovnakom postavení by mala rovnaké presvedčenie, že takéto konanie je v súlade so

⁴ JANČO, M. *Význam dobrej viery v súkromnom práve*, In: Bulletin slovenskej advokácie, 15, 2009, č. 7 - 8, s. 13

⁵ Napríklad podľa druhej vety § 130 ods. 1 zákon č. 40/1964 Občiansky zákonník: „*Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.*“ K tomu Najvyšší súd SR v uznesení sp.zn. 4Cdo/120/2019 zo dňa 27.08.2019 uviedol: „*Nadobúdateľ svoju dobrú vieru nemusí ani preukazovať, lebo aj v pochybnostiach platí, že držba je oprávnená. Na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil.*“ Podľa § 7 zákona č. 89/2012 Sb. Občiansky zákonník zase platí: „*Má se za to, že ten, kdo jednal určitým způsobem, jednal poctivě a v dobré víře.*“

⁶ JANČO, M. *Význam dobrej viery v súkromnom práve*, In: Bulletin slovenskej advokácie, 15, 2009, č. 7 - 8, s. 13.

⁷ TÉGL, P. *Další úvahy o dobré víře v subjektivním smyslu*. In Ad Notam 2007, č. 6, s. 186

záujmom obchodnej spoločnosti. Toto (nesprávne) presvedčenie si však štatutárny orgán bude musieť navyše obhájiť a dokázať, že išlo ospravedlniteľný omyl. Ide o taký omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že štatutárny orgán pri hájení záujmu spoločnosti postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu od neho požadovať.

Na to, aby sa štatutárny orgán zbavil zodpovednosti za škodu, musí podľa nášho názoru identifikovať a preukázať aj existenciu daného záujmu obchodnej spoločnosti, v prospech ktorého mal konať v dobrej viere. Ak totiž nie je zrejmé, aký záujem obchodnej spoločnosti v danej záležitosti dobromyseľne hájil, už z povahy veci je vylúčená aj jeho dobrá viera v tejto otázke.

Záverom k tejto kapitole je však nutné uviesť, že podľa nášho názoru nič nebráni tomu, aby sa štatutárny orgán zbavil svojej zodpovednosti za škodu aj tak, že priamo preukáže súlad jeho konania so záujmom obchodnej spoločnosti. Preukazovanie dobrej viery štatutárnym orgánom by už následne bolo zbytočné, nakoľko už by bolo preukázané, že štatutárny orgán konal lojálne.

Uvedené vyplýva z použitia výkladového pravidla *argumentum minori ad maius* – ak totiž štatutárnemu orgánu na zbavenie zodpovednosti za škodu postačuje preukázať „iba“ jeho dobrú vieru (samozrejme popri kumulatívnom preukázaní odbornej starostlivosti), tak preukázanie štatutárnym orgánom, že samotné jeho konanie (teda nielen jeho dobrá viera) bolo v súlade so záujmom spoločnosti, je potom silnejším dôvodom na zbavenie tejto zodpovednosti.

2.2 Cieľ práce

Dôvodom pre výber tejto problematiky na jej spracovanie v rámci tejto práce bola skutočnosť, že v rámci našej činnosti sme sa často stretli s praktickými problémami, ktoré sme uvádzali v predchádzajúcej kapitole. Napriek nášmu dopytovaniu sa, konzultácii s viacerými kolegami, prípadne pri prehľadávaní relevantnej bibliografie, sme nedospeli k jednoznačnému záveru a riešeniu tejto situácie.

Cieľom tejto práce je teda rozbor zvolenej problematiky v rozsahu tejto práce, a to prostredníctvom kompilácie odbornej literatúry, jednotlivých relevantných ustanovení právnych predpisov, našich praktických skúseností a rozhodovacej praxe súdov čitateľovi objasniť, na aké argumenty sa má štatutárny orgán v prípadnom spore o náhradu škody spôsobenej pri výkone jeho funkcie štatutárneho orgánu zamerať, respektíve, aké argumenty môže očakávať zo strany žalobcu alebo veriteľa.

Cieľom práce je zamerať sa na základné práve a teoretické východiská zvolenej problematiky a rozborom základných pojmov, ktoré sú neoddeliteľné od inštitútu dobrej viery štatutárneho orgánu priniesť štatutárnemu orgánu návod, ako sa v prípadnom súdnom spore o náhradu škody brániť, a teda ako svoju dobrú vieru pri výkone svojej funkcie demonštrovať v rámci súdneho konania. Takisto je cieľom práce navrhnúť zákonodarcovi, či len rozpútať diskusiu ohľadne možnej zmeny aktuálne právnej úpravy, ktorá by situáciu a postavenie štatutárnych orgánov upokojila a poskytla štatutárnym orgánom vyššiu mieru právnej istoty, ako je tomu aktuálne.

Takisto uvádzame, že dôvodom pre výber tejto práce bol aj všeobecný dopyt po venovaní sa tejto problematike a priznávame že aj možnosť poskytnúť ucelený prehľad pre našich klientov, ktorí sa tak ako sme uvádzali aj v úvode práce s týmto problémom počas výkonu svojej funkcie v spoločnostiach často krát stretávajú a obracajú sa so svojim problémom na nás.

Uvádzame však, že táto problematika môže mať dosah aj na iné odvetvia práva, ako je napríklad právo konkurzné a trestné, avšak venovanie sa týmto dopadom nie je cieľom tejto práce.

Táto práca má teda v úmysle neutrálne a pragmaticky zhodnotiť aktuálnu situáciu v zvolenej problematike preukazovania dobrej viery štatutárneho orgánu v sporoch o náhradu škody.

2.3 Použitý teoretický právny rámec práce

Teoretické východiská tejto práce logicky nachádzame prevažne v príslušných právnych predpisoch. Poukazujeme preto na základné ustanovenia zákonov, ktoré sme pri písaní tejto práce dôkladne preskúmali a na základe ich vzájomnej komparácie a komparácie ich dopadov na spoločnosť sme dospeli k záverom uvedeným v ďalšej časti práce.

Hlavným právnym predpisom súvisiacim s danou problematikou je práve obchodný zákonník, pričom v tomto právnom predpise sú pre potreby tejto práce dôležité ustanovenia § 135a ods. 2 a § 194 ods. 6 obchodného zákonníka. Východiskom pre písanie tejto práce a skompletizovanie celej problematiky boli aj názory právnej vedy deklarované v komentároch k týmto zákonom ako aj dôvodové správy, ktoré priamo upravujú zmysel a cieľ prijímaných noviel zákonov.

Východisko našej práce nachádzame aj v našich praktických skúsenostiach, ktoré sme pri písaní tejto práve využívali.

Metódy, ktoré sme pri písaní tejto práce využívali bola najmä metóda komparatívna, ktorou sme dokázali splniť ciele tejto práce, ktoré sme si stanovili v úvode. Takisto sme pre potreby tejto práce využívali metódu analytického rozboru tejto problematiky na osobitné čiastkové problémy a následne syntetické zhrnutie tohto problému, aby bolo pre čitateľa výsledok tejto práce ľahšie uchopiteľný.

3 ANALYTICKÁ ČASŤ

V druhej kapitole tejto záverečnej práce je nutné poukázať na základné pojmy a inštitúty zvolenej problematiky, ktoré spočívajú v charakteristike postavenia štatutárneho orgánu v spoločnosti. Štatutárny orgán je pojem, ktorý vo všeobecnosti pomenúva osobu, ktorá koná v mene spoločnosti a vystupuje v jej mene navonok. Nie je pritom dôležité, či ide o spoločnosť s ručením obmedzeným, akciovú spoločnosť, komanditnú alebo verejnú obchodnú spoločnosť, keďže pojem štatutárneho orgánu je skutočne všeobecným pojmom, ktorý je totožný pre všetky typy spoločností v zmysle slovenského právneho poriadku. Je takisto nutné uviesť, že pojem štatutárny orgán je zákonný pojem a uvádza ho samotný Obchodný zákonník priamo v úvodných ustanoveniach popisujúcich konanie podnikateľa⁸. Štatutárny orgán je teda osoba, prostredníctvom ktorej spoločnosť, právnická osoba koná priamo.

Pre potreby tejto práce nás bude zaujímať postavenie štatutárnych orgánov, najmä ich zodpovednosť pri výkone svojej funkcie ako štatutárneho orgánu v kapitálových spoločnostiach.

Štatutárne orgány, ktoré vykonávajú svoje funkcie v mene spoločnosti majú vo všeobecnosti postavenie „hlavy a rúk spoločnosti“, čo znamená, že za spoločnosť priamo uskutočňujú rozhodnutia a tieto rozhodnutia aj reálne premietajú do chodu spoločnosti a zabezpečujú, aby sa zrealizovali. S tým sú spojené aj základné povinnosti štatutárnych orgánov, ako sú vedenie účtovníctva spoločnosti, vedenie zoznamu spoločníkov, zabezpečovanie informovania spoločníkov o chode spoločnosti a o aktuálnej situácii v nej, štatutárny orgán rozhoduje o všetkých záležitostiach spoločnosti.

Pri výkone svojej funkcie štatutárne orgány samozrejme priamo zodpovedajú spoločníkom alebo akcionárom spoločnosti, pričom v prípade nesprávneho výkonu ich funkcie sú spoločníci alebo akcionári oprávnení štatutárny orgán vymeniť, odvolať ho,

⁸ „Právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca.“ § 13 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

prípadne jeho kompetencie okresať tak, aby plne vyhovovali záujmom akcionárov alebo spoločníkov.

Všetky svoje povinnosti štatutárny orgán vykonáva za odplatu, ktorá je vopred dohodnutá medzi štatutárnym orgánom a spoločnosťou. V tejto súvislosti si rovnako dovoľujeme uviesť, že výkon funkcie štatutárneho orgánu sa neriadi ustanoveniami Zákonníka práce a teda nejde o pracovnoprávny vzťah, ale naopak ide o obchodnoprávny vzťah, ktorý sa riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka, konkrétne ustanoveniami upravujúcimi mandátnu zmluvu.⁹ Je teda zrejmé, že pri výkone funkcie konateľa sa neuplatnia ustanovenia o jeho zodpovednosti za prípadnú škodu ako v prípade zamestnanca.¹⁰ Len na dôvažok uvádzame, že v praxi je častým problémom to, že štatutárny orgán má so spoločnosťou uzatvorenú práve pracovnú zmluvu, čo následne tak štatutárne orgány ako aj spoločnosti mýli v ich uvažovaní ohľadne rozsahu zodpovednosti štatutárnych orgánov spoločnosti. Výklad právnej vedy je však jednotný, v prípade štatutárnych orgánov a spoločnosti ide bezpodmienečne o obchodnoprávny vzťah a nie o pracovnoprávny.

Povinnosti štatutárnych orgánov sú teda oklieštené hlavne zodpovedajúcimi právnymi predpismi a názormi spoločníkov a akcionárov. Každopádne, samotné postavenie štatutárneho orgánu dáva oprávnenia spojené s vedením spoločnosti, ktoré nie je možné v plnom rozsahu obmedziť, ako napríklad štatutárny orgán má oprávnenie scudzovať nehnuteľnosti, uzatvárať zmluvy o úvere alebo jednoducho riskovať imanie spoločnosti v prospech rôznych obchodov. S takýmto konaním štatutárneho orgánu, hoci spoločníci alebo akcionári nesúhlasia, nezmôž takmer nič bez riadneho právneho postupu. O to viac v prípade, ak ide o menšinového spoločníka, ktorý so svojim podielom v spoločnosti nie je schopný štatutárny orgán odvolať a môže sa len bezmocne prizerať na kroky, ktoré štatutárny orgán podniká bez jeho súhlasu. Takáto situácia žiaľ skutočne nie je v praxi bežnou a práve z tohto dôvodu je podľa nášho názoru dôležité venovať sa tejto problematike, prinajmenšom prostredníctvom tejto práce.

⁹ § 566 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

¹⁰ § 186 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Za základnú povinnosť štatutárnych orgánov ako aj za záchranu pre spoločnosť považujeme povinnosť štatutárnych orgánov vykonávať svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou a v záujme spoločnosti a všetkých jej spoločníkov.

Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka platí, že štatutárne orgány kapitálových obchodných spoločností sú povinné vykonávať svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou a v záujme spoločnosti a všetkých jej spoločníkov.¹¹ V prípade, ak tieto základné ustanovenia štatutárne orgány porušia, zo zákona zodpovedajú za škodu, ktorá obchodnej spoločnosti vznikla ich konaním a teda porušením týchto povinností.

V stručnosti si dovoľíme v úvode tejto podkapitoly rozviesť dve zložky tejto povinnosti štatutárnych orgánov, a to zložku konania s odbornou starostlivosťou a zložku konania v záujme spoločnosti a jej spoločníkov, prípadne akcionárov. Právna veda v tejto súvislosti hovorí o prvku profesionality a prvku lojality, ktorá sa musí v konaní štatutárneho orgánu nachádzať pri každom uskutočnenom úkone v mene spoločnosti. Kým pri povinnosti štatutárneho orgánu postupovať s odbornou starostlivosťou ide o vyjadrenie prvku profesionality v rámci výkonu jeho pôsobnosti, pri povinnosti štatutárneho orgánu konať v záujme spoločnosti a všetkých jej spoločníkov ide o vyjadrenie prvku lojality v rámci výkonu jeho pôsobnosti.

Obidva tieto aspekty činnosti štatutárneho orgánu pramenia zo skutočnosti, že štatutárny orgán je z povahy svojej funkcie poverený k správe cudzieho majetku (cudzej obchodnej spoločnosti, resp. jej majetku). Z toho dôvodu je možné vzťah medzi štatutárnym orgánom a obchodnou spoločnosťou označiť za tzv. fiduciárny vzťah. Ide o vzťah, v ktorom sa fiduciant obracia na fiduciára so žiadosťou o obstaranie svojej záležitosti.¹² Fiduciárny vzťah je založený na dôvere, lojalite a poctivosti.¹³

¹¹ § 135a ods. 1 a § 194 ods. 5 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

¹² MANCELOVÁ, S. *Lojalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C.H. Beck, 2015 s. 16.

¹³ VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 115.

Závazok štatutárneho orgánu na konanie v odbornej starostlivosti a v lojalite má viesť štatutárny orgán k snahe o prospech a zdarný vývoj obchodnej spoločnosti. V odbornej literatúre sa objavujú aj tie názory, že ich úlohou je vlastne stimulovať štatutárny orgán, aby pri obstarávaní záležitosti obchodnej spoločnosti postupoval tak, akoby obstarával svoju vlastnú záležitosť, resp. záležitosť týkajúcu sa jeho vlastného majetku.¹⁴

Povinnosť lojality štatutárneho orgánu spočíva predovšetkým v tom, že správanie štatutárneho orgánu by malo korešpondovať so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. Od štatutárneho orgánu sa preto vyžaduje, aby prvoradým záujmom pri jeho rozhodovaní a konaní bol záujem spoločnosti. Štatutárny orgán nemôže pred týmto záujmom uprednostňovať svoje záujmy, záujmy iba niektorých spoločníkov či záujmy tretích osôb.

Aj keď síce platí, že záujmy spoločnosti a jej spoločníkov by mal byť v zásade identické (nakoľko práve rozhodnutia spoločníkov tvoria vôľu spoločnosti) nie je možné úplne vylúčiť, že záujmy niektorých spoločníkov budú rozdielne od záujmu spoločnosti. V takom prípade bude rozhodujúca vôľa väčšiny spoločníkov, ktorá bude vyjadrená najmä v rozhodnutiach valného zhromaždenia.¹⁵ Štatutárny orgán má konať v záujme celej spoločnosti a nie iba v záujme toho spoločníka, ktorý ho váhou svojich hlasov presadil do jeho funkcie.¹⁶

Pri lojalite štatutárneho orgánu vo vzťahu k obchodnej spoločnosti môžeme z pohľadu právnej teórie rozlišovať jej aktívnu časť a pasívnu časť.¹⁷

Aktívna časť povinnosti lojality vyžaduje iniciatívny prístup štatutárneho orgánu k záležitostiam spoločnosti s odhodlaním naplňať ciele a účel spoločnosti. Štatutárny orgán by mal vyvíjať len takú činnosť, o ktorej sa dôvodne domnieva, že je v súlade so

¹⁴ ŠTENGLOVÁ, I. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 669.

¹⁵ HUSÁR, J. In CSACH, K. a kol. *Profesijná zodpovednosť. Zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone vybraných činností s akcentom na europeizáciu deliktuálneho práva*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Právnická fakulta, 2011, s. 348.

¹⁶ Uznesenie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 29 Cdo 3864/2008, zo dňa 24.02.2009.

¹⁷ ČECH, P. *Péče řádného hospodáře a povinnost lojality*. Právní rádce, 2007, č. 3, s. 5.

záujmom obchodnej spoločnosti. V tejto súvislosti je však nutné do určitej miery pripustiť, že lojalita štatutárneho orgánu má potenciú obmedzovať jeho iniciatívu či ochotu k rizikovým obchodným operáciám.¹⁸ Ďalej platí, že pri aktívnom výkone svojej funkcie by sa štatutárny orgán podľa nášho názoru mal preventívne vyhnúť prípadnému stretu jeho záujmu a záujmu spoločnosti, a v prípade, ak by takémuto stretu napokon došlo, mal by štatutárny orgán riešiť tento konflikt záujmov v prospech spoločnosti.

Pasívna zložka povinnosti lojality vyžaduje, aby sa štatutárny orgán zdržal určitých modelov správania sa, pri ktorých už ich povahy je zrejmé, že budú kolidovať so záujmami obchodnej spoločnosti. Typicky ide o zákaz konkurencie alebo o povinnosť mlčanlivosti štatutárneho orgánu, ktoré *ex lege* vyplývajú z Obchodného zákonníka. Ďalej pôjde najmä o zákaz zneužívania svojej funkcie k vlastnému prospechu, zákaz zneužívania majetku spoločnosti, zákaz využívania obchodných príležitostí spoločnosti vo svojej prospech, zákaz zneužívania informácií či zákaz vnútorného obchodovania (*insider trading*).

Povinnosť lojality sa často prelína s povinnosťou konať s odbornou starostlivosťou, čo spôsobuje, že je niekedy veľmi obtiažne medzi týmito dvoma zložkami určiť jednoznačnú deliacu čiaru.¹⁹ Na druhej strane však platí, že tieto dve zložky môžu byť aj v rozpore.

Preto štatutárny orgán síce môže konať v určitej záležitosti v rozpore s odbornou starostlivosťou, ale zároveň lojálne voči obchodnej spoločnosti. Napríklad štatutárny orgán, ktorý ovláda základy účtovníctva sa rozhodne, že istú účtovnú záležitosť podniku sa pokúsi zvládnuť aj sám, aby tým obchodnej spoločnosti ušetril náklady na drahé služby odborníka v tejto oblasti. Koná síce v rozpore s odbornou starostlivosťou, ale s presvedčením, že koná v záujme spoločnosti. Nie je vylúčený ani opak – štatutárny orgán síce koná s odbornou starostlivosťou, ale nelojálne k spoločnosti. Napríklad

¹⁸ Aj slovami B. Havla: „*Excesy z povinnosti lojality nutnou zkoumat velmi opatrně, protože rizikovost či riskantnost korporace lojality do jisté míry vylučují.*“ HAVEL, B. *Obchodní korporace ve světle proměn. Variace na neuzavržené téma správy obchodních korporací*. Praha: Auditorium, 2010, s. 113.

¹⁹ HAVEL, B. *Obchodní korporace ve světle proměn. Variace na neuzavržené téma správy obchodních korporací*. Praha: Auditorium, 2010, s. 156.

novovzniknutá obchodná spoločnosť vymenuje do funkcie štatutárneho orgánu osobu, ktorú poverí budovaním jej obchodnej siete uzatváraním zmlúv s dodávateľmi, odberateľmi či inými obchodnými partnermi. Štatutárny orgán skutočne vyberá takých obchodných partnerov, ktorí sa na danom trhu tešia dobrej povesti s tým, že dohodnuté ceny sa nelíšia od ostatných ponúk. Na druhej strane však štatutárny orgán pri výbere obchodných partnerov koná účelovo tak, aby išlo o osoby, s ktorými má veľmi dobré kontakty či blízke väzby. Robí tak v záujme toho, aby v prípade, keď ho obchodná spoločnosť niekedy z funkcie štatutárneho orgánu odvolá, ho títo obchodní partneri nasledovali k jeho ďalšiemu pôsobeniu.

V zmysle povinnosti lojality by teda malo byť sledovanie záujmu obchodnej spoločnosti, resp. jej všetkých spoločníkov, zákonným imperatívom pri akomkoľvek postupe štatutárneho orgánu týkajúcej sa obchodnej spoločnosti. V Obchodnom zákonníku sa však nenachádza žiadna definícia záujmu obchodnej spoločnosti. Čo je možné si predstaviť pod týmto pojmom, resp. čo bude tvoriť jeho obsah?

Podľa krátkeho slovníka slovenského jazyka je záujmom sústredená (dlhodobejšia) pozornosť, resp. predmet sústredenej záľuby či úsilia.²⁰ Z toho je zrejmé, že záujem by sme mohli definovať ako niečo, čo konvenuje, je na prospech alebo je v súlade s nejakým úsilím či cieľom. Vo všeobecnej rovine by preto bolo možné vymedziť záujem obchodnej spoločnosti ako všetko to, čo prispieva k naplneniu jej cieľa resp. jej účelu. Čo bude cieľom či účelom konkrétnej obchodnej spoločnosti?

V prvom rade je nutné vychádzať zo skutočnosti, že aj oblasť korporátneho práva spadá do oblasti súkromného práva, ktoré je postavené na autonómii vôle. Obchodná spoločnosť je zakladaná z vôle jej zakladateľov – spoločníkov. Zodpovedanie tejto otázky je teda na slobodnej úvahe jej zakladateľov. Konkrétnu odpoveď by preto bolo možné nájsť v spoločenskej zmluve, v zakladajúcej listine či v stanovách. Taktiež nie je možné opomíňať ani vôľu jej spoločníkov vyjadrenú v uzneseniach valného zhromaždenia.

²⁰ Slovníkový portál Jazykovedného ústavu E. Štúra SAV, dostupné na: <http://slovník.juls.savba.sk/>

Explicitné vyjadrenie konkrétneho účelu či cieľu obchodnej spoločnosti v takýchto dokumentoch či listinách však bude skôr sporadické a pravdu povediac by to bolo aj celkom nepraktické. Napokon ani Obchodný zákonník nepožaduje od zakladateľov obchodnej spoločnosti, aby takýto účel alebo cieľ pri zakladaní spoločnosti výslovne uvádzali.

Pri absencii výslovného vyjadrenia vôle zakladateľov obchodnej spoločnosti či jej spoločníkov je nutné pri ďalšom hľadaní odpovede na účel konkrétnej obchodnej spoločnosti vziať do úvahy zákonom vymedzený zmysel existencie obchodnej spoločnosti, ktorý vychádza z ustanovení 2 ods. 1 a § 56 ods. 1 Obchodného zákonníka. Podľa týchto ustanovení je obchodná spoločnosť podnikateľom, ktorého účelom je dosahovanie zisku.²¹ Vo väčšine prípadov to teda bude prirodzene práve zisk obchodnej spoločnosti, ktorý bude jej primárnym záujmom.²²

Aj v prípade zisku sa však záujem obchodnej spoločnosti môže líšiť napríklad podľa toho, či spoločnosti pôjde hlavne o zvýšení zisku, ktorý môže dosiahnuť v aktuálnom či bezprostredne nadchádzajúcom účtovnom období alebo o zvýšení zisku, ktorý môže dosiahnuť v dlhodobjších intervaloch (napríklad o 10 rokov).

Pri hľadaní záujmu obchodnej spoločnosti je však podľa nášho názoru možné vychádzať aj z implicitne vyjadrenej vôle jej zakladateľov, ktorú je možné objektívne zistiť z okolností viažucich sa k vzniku tejto spoločnosti. Napríklad nadnárodná obchodná spoločnosť založí dcérsku spoločnosť čisto iba za účelom poskytovania stravovacích služieb pre zamestnancov a ide o jedinú činnosť, ktorú dcérska spoločnosť vykonáva. Nikto preto nebude vyčítať jej štatutárnemu orgánu, že táto spoločnosť neexpanduje a neposkytuje rýchle občerstvenie pri diaľničných ťahoch – aj keď by tak

²¹ Na základe novely Obchodného zákonníka zákonom č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch však môže byť v zmysle § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka účelom podnikania aj „dosiahnutie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.“

²² Na druhej strane však aj samotný Obchodný zákonník v § 56 ods. 1 uvádza, že spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť môžu byť založené aj za iným účelom ako je podnikanie, a teda dosahovanie zisku.

pravdepodobne boli ziskovejši.²³ Ďalším príkladom môžu byť obchodné spoločnosti, ktoré vznikajú s cieľom vykonať iba jednu konkrétnu operáciu (napríklad prevod nehnuteľného majetku či špekulatívny nákup iných aktív).

Každopádne však podľa nášho názoru platí, že nech je záujem konkrétnej obchodnej spoločnosti akýkoľvek, je to práve štatutárny orgán, ktorý by mal byť vždy ten subjekt, ktorému by mal byť tento záujem najviac zrejмый. Štatutárny orgán by preto mal urobiť všetko, aby tento záujem hodnoverne zistil a oboznámil sa s ním. V prípade, ak mu to nebude umožnené, tak by mal urýchlene zvážiť jeho ďalšie pôsobenie v tejto funkcii. Inak to v prípade eventuálneho sporu o náhradu škody bude práve on, kto bude musieť znášať dôkazné bremeno o okolnostiach vylučujúcich jeho zodpovednosť za škodu.

Taktiež je nutné dodať, že niektoré zahraničné obchodno-právne úpravy prikazujú štatutárnym orgánom pri výkone svojej pôsobnosti výslovne prihliadať aj na iné na záujmy, ako sú primárne a prirodzené záujmy obchodnej spoločnosti alebo jej spoločníkov. Napríklad britský zákon o obchodných spoločnostiach takto prikazuje štatutárnym orgánom prihliadať aj na záujmy jej zamestnancov, na rozvoj obchodných vzťahov spoločnosti s dodávateľmi či zákazníkmi, či na dopad obchodnej spoločnosti na životné prostredie a spoločenskú komunitu.²⁴

V súvislosti so záujmom veriteľov a zamestnancov obchodnej spoločnosti je taktiež nutné poukázať na novelu Obchodného zákonníka, ku ktorej došlo na základe zákona č. 87/2015 Z. Na základe tejto novely bol do slovenského právneho poriadku zavedený inštitút spoločnosti v kríze, čím vznikla povinnosť štatutárnemu orgánu vykonať všetko pre to, aby spoločnosť krízu prekonala. Na prekonaní krízy obchodnej spoločnosti však nebudú mať záujem iba spoločníci, ale z povahy veci vyplýva, že tento

²³ ARCHALOUS, M. *V zájmu státu či společnosti? Problémy řízení státem vlastněných společností*. Právní rádce, 2018, č. 11.

²⁴ § 172 Companies Act 2006.

záujem budú mať veritelia či zamestnanci obchodnej spoločnosti.²⁵ Tým sa teda zvýraznila povinnosť štatutárneho orgánu aj vo vzťahu k záujmom týchto tretích osôb.

Štatutárny orgán je teda pri výkone svojej funkcie povinný postupovať s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti, v prospech ktorej svoju funkciu vykonáva, a zároveň v súlade so záujmami spoločníkov, prípadne akcionárov tejto spoločnosti. Čo však v prípade, ak majú spoločníci podozrenie, že štatutárny orgán svoju povinnosť porušil a spôsobil tak spoločnosti škodu, ktorú už nie je možné odvrátiť? Táto otázka a jej zodpovedanie je dôležité najmä pre spoločníkov a akcionárov spoločností, keďže ich účasť v spoločnosti je len majetková a reálne nemajú možnosť ovplyvniť konanie štatutárneho orgánu inak, ako im to umožňuje zákon alebo zakladateľské dokumenty.

V takomto prípade je štatutárny orgán vystavený sankcii, ktorá mu v zmysle Obchodného zákonníka hrozí, a to je povinnosť náhrady škody, ktorú spôsobil práve porušením svojich povinností, ktoré mu ako štatutárnemu orgánu prislúchajú. Obchodný zákonník túto zodpovednosť definuje výslovne, a to nasledovne: „*Konatelia, ktorí porušili svoje povinnosti pri výkone svojej pôsobnosti, sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť škodu, ktorú tým spoločnosti spôsobili.*“^{26,27}

Zo znenia zákonného ustanovenia je zrejmé, že medzi spoločnosťou a jej štatutárnym orgánom v tomto prípade vzniká záväzkový vzťah, ktorý je založený práve na výkone funkcie štatutárneho orgánu pre spoločnosť a zároveň na zmluve o výkone tejto funkcie, pričom tak ako sme uvádzali v predchádzajúcich kapitolách, pôjde o mandátnu zmluvu medzi spoločnosťou a jej štatutárnym orgánom. Ďalej môžeme uviesť, že povinnosťou štatutárneho orgánu je nahradiť škodu spoločnosti v plnom rozsahu, a to vo výške, ktorú jej porušením svojich povinností spôsobil.

²⁵ PATAKYOVÁ, M. a kol. *Obchodný zákonník. Komentár. 5. Vydanie.* Bratislava: C.H.Beck, 2016, s. 787.

²⁶ § 135a ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

²⁷ Obdobne aj v § 194 ods. 6 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

Ďalšia veta predmetných zákonných ustanovení uvádza demonštratívny výpočet prípadov, v ktorých je štatutárny orgán povinný nahradiť škodu. Samozrejme, vzhľadom na to, že ide o demonštratívny výpočet, spoločnosť nie je obmedzená znením týchto ustanovení a môže od štatutárneho orgánu žiadať náhradu škody aj v iných prípadoch, ktoré bude považovať za relevantné.

Tejto zodpovednosti sa však štatutárne orgány môžu zbaviť, a to tak, že preukážu, že aj napriek vzniku škody postupovali s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že konajú v záujme spoločnosti. Preukazovaniu dobrej viery sa budeme venovať v ďalšej kapitole tejto práce.

Zo zákona teda vyplýva možnosť štatutárneho orgánu sa za určitých okolností vyhnúť svojej zodpovednosti a povinnosti škodu spoločnosti nahradiť. Takáto situácia však vyžaduje duchaprítomnosť štatutárneho orgánu a preukázanie, že skutočne konal tak, aby spoločnosti škodu nespôsobil, prípadne konal na samotný pokyn spoločnosti.

Ide o prípady, ktoré sú v Obchodnom zákonníku uvádzané nasledovne: „Konateľ nezodpovedá za škodu, ak preukáže, že postupoval pri výkone svojej pôsobnosti s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že koná v záujme spoločnosti. Konatelia nezodpovedajú za škodu spôsobenú spoločnosti konaním, ktorým vykonávali uznesenie valného zhromaždenia; to neplatí, ak je uznesenie valného zhromaždenia v rozpore s právnymi predpismi, spoločenskou zmluvou alebo stanovami alebo ak ide o povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Ak má spoločnosť zriadenú dozornú radu, konateľov nezbavuje zodpovednosti, ak ich konanie dozorná rada schválila.“²⁸

V zmysle citovaného zákonného ustanovenia sa konateľ spoločnosti s ručením obmedzených zbaví povinnosti nahradiť spoločnosti spôsobenú škodu svojim konaním v prípadoch, ak preukáže, že skutočne konal s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere. Úplne sa konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným zbaví svojej zodpovednosti, ak vykonával uznesenie valného zhromaždenia spoločnosti a pri výkone tohto rozhodnutia vznikla spoločnosti škoda, avšak nie v prípade rozhodnutia dozornej rady. Konateľ však musí byť aj v prípade vykonávania rozhodnutia valného zhromaždenia obozretný a musí

²⁸ § 135a ods. 3 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

zvážiť, či takéto rozhodnutie nie je v rozpore s právnymi predpismi, spoločenskou zmluvou, stanovami alebo ak ide o povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Z toho teda jednoznačne vyplýva, že konateľ nemôže bezbreho vykonávať uznesenia valného zhromaždenia, ale musí takisto zvažovať ďalšie dôsledky, ktoré mu takýmto výkonom môžu hroziť.

Čo sa týka akciovej spoločnosti ako ďalšej z kapitálových spoločností, ktorých sa naša práca týka, uvádzame, že zákon aj v tomto prípade dáva štatutárnym orgánom akciových spoločností možnosť vyhnúť sa zodpovednosti za škodu, a to nasledovne: *„Člen predstavenstva nezodpovedá za škodu, ak preukáže, že postupoval pri výkone svojej pôsobnosti s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že koná v záujme spoločnosti. Členovia predstavenstva nezodpovedajú za škodu spôsobenú spoločnosti konaním, ktorým vykonávali uznesenie valného zhromaždenia; to neplatí, ak je uznesenie valného zhromaždenia v rozpore s právnymi predpismi alebo stanovami spoločnosti alebo ak ide o povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Členov predstavenstva nezbavuje zodpovednosti, ak ich konanie schválila dozorná rada.“*²⁹ Už pri prvom pohľade na citované zákonné ustanovenie môžeme uviesť, že ide o obdobné ustanovenie ako je tomu v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným. Členovia predstavenstva sa môžu zbaviť povinnosti nahradiť spoločnosti spôsobenú škodu svojim konaním v prípadoch, ak preukážu, že skutočne konali s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere. Úplne sa členovia predstavenstva akciovej spoločnosti zbavia svojej zodpovednosti, ak vykonávali uznesenie valného zhromaždenia spoločnosti a pri výkone tohto rozhodnutia vznikla spoločnosti škoda, avšak nie v prípade rozhodnutia dozornej rady. Členovia predstavenstva však musia byť obdobne aj v prípade vykonávania rozhodnutia valného zhromaždenia obozretní a musia zvážiť, či takéto rozhodnutie nie je v rozpore s právnymi predpismi, stanovami alebo ak ide o povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Z toho teda jednoznačne vyplýva, že členovia predstavenstva nemôžu bezbreho vykonávať uznesenia valného zhromaždenia, ale musia takisto zvažovať ďalšie dôsledky, ktoré im takýmto výkonom môžu hroziť.

²⁹ § 194 ods. 7 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

V tejto kapitole sme sa rozhodli venovať aj konkrétne konaniu o náhradu škody, ktoré je vedené voči štatutárnemu orgánu. V podstate ide o naše praktické skúsenosti, ktoré sme sa rozhodli v stručnosti zhrnúť do tejto kapitoly a poskytnúť tak ucelený pohľad na zvolenú problematiku.

Súdne konanie o náhradu škody voči štatutárnemu orgánu je bežným konaním o náhradu škody, čo znamená, že žalobca v tomto súdnom konaní je povinný v prvom rade vyčíslieť výšku spôsobenej škody, konštatovať konanie, ktorým bola spôsobená škoda a zároveň je nutné aby konštatoval aj príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti štatutárneho orgánu a spôsobenou škodou. Logicky je žalobca v takomto súdnom konaní povinný svoje tvrdenia riadne preukázať a podložiť ich aj relevantnými dôkazmi, ktoré jeho tvrdenia potvrdzujú. Vhodnými dôkazmi sú napríklad výpovede svedkov alebo listinné dôkazy, napríklad v podobe podpísaných zmlúv štatutárnych orgánov v mene spoločnosti, prípadne iných podpísaných dokumentov, v súvislosti s ktorými bola spoločnosti spôsobená škoda.

Pasívna vecná legitímácia v tomto prípade jasne prináleží štatutárnemu orgánu, ktorý porušil svoje povinnosti a svojim konaním skutočne spoločnosti spôsobil škodu. V tejto súvislosti je nutné takisto uviesť, že akékoľvek dohody medzi spoločnosťou a štatutárnym orgánom, ktoré by vylučovali alebo obmedzovali takúto zodpovednosť štatutárnych orgánov sú zo zákona výslovne zakázané. *„Spoločnosť sa môže vzdať nárokov na náhradu škody voči konateľom alebo uzatvoriť s nimi dohodu o urovnaní najskôr po troch rokoch od ich vzniku, a to len ak s tým vysloví súhlas valné zhromaždenie a ak proti takémuto rozhodnutiu na valnom zhromaždení nevznesie do zápisnice protest spoločník alebo spoločníci, ktorých vklady dosahujú 10 % výšky základného imania.“*³⁰

Zaujímavým je v tomto prípade najmä aktívna legitímácia v rámci konania o náhradu škody voči štatutárnemu orgánu.

³⁰ § 135a ods. 4 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

V prvom rade uvádzame, že logicky je samotná spoločnosť oprávnená voči štatutárnym orgánom uplatňovať náhradu škody, ktorá jej bola konaním štatutárneho orgánu spôsobená.

Oprávneným podať voči štatutárnemu orgánu žalobu o náhradu škody je aj samotný spoločník spoločnosti. Toto oprávnenie spoločníka vyplýva z § 122 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktorý výslovne uvádza, že každý spoločník je oprávnený v mene spoločnosti uplatniť voči konateľovi nárok na náhradu škody.

Obdobne je tomu v prípade akciovej spoločnosti, pričom v tomto prípade nie sú na podanie žaloby o náhradu škody voči členom predstavenstva oprávnení samotní akcionári, ale dozorná rada, ktorá tak koná na pokyn akcionára alebo akcionárov, ktorí majú akcie, ktorých menovitá hodnota dosahuje najmenej 5 % základného imania.³¹

Vo všetkých troch vyššie uvádzaných prípadoch je však žalobcom samotná spoločnosť, hoci žalobu bude podávať spoločník spoločnosti alebo dozorná rada spoločnosti, keďže ako vyplýva zo zákonných ustanovení, ide o konanie v mene spoločnosti.

Aktívne legitimovaným na podanie žaloby o náhradu škody voči štatutárnemu orgánu je aj v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným aj v prípade akciovej spoločnosti veriteľ spoločnosti. Zákonné znenie tejto skutočnosti je nasledovné: „*Nároky spoločnosti na náhradu škody voči konateľom môže uplatniť vo svojom mene a na vlastný účet veriteľ spoločnosti, ak nemôže uspokojiť svoju pohľadávku z majetku spoločnosti. Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa použijú primerane. Nároky veriteľov spoločnosti voči konateľom nezanikajú, ak sa spoločnosť vzdá nárokov na náhradu škody alebo s nimi uzatvorí dohodu o urovnaní. Ak je na majetok spoločnosti vyhlásený konkurz, uplatňuje nároky veriteľov spoločnosti voči konateľom správca konkurznej podstaty.*“³² Z citovaného zákonného ustanovenia teda vyplýva, že aj veriteľ spoločnosti je oprávnený náhradu škody uplatňovať voči štatutárnemu orgánu, avšak nie v mene spoločnosti ako

³¹ § 181 ods. 1 písm. e) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

³² § 135 ods. 5 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a zároveň § 194 ods. 9 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

je tomu v prípade spoločníkov alebo dozornej rady, ale vo vlastnom mene a na vlastný účet. Ide teda o iný prípad ako tomu bolo v prípadoch, ktoré sme uvádzali vyššie. Veriteľ spoločnosti je v takomto prípade žalobcom a uplatňuje si náhradu škody voči štatutárnemu orgánu priamo. Veriteľ spoločnosti bude však v takomto súdnom konaní úspešný len v tom prípade, ak svoju pohľadávku skutočne nemôže uspokojiť z majetku spoločnosti. Toto zákonné ustanovenie predpokladá, že štatutárny orgán svojim konaním spôsobil takú škodu, ktorá veriteľovi spoločnosti znemožnila uspokojiť jeho nárok voči spoločnosti.

Pre úplnosť uvádzame, že poslednou osobou, ktorá môže voči štatutárnemu orgánu uplatňovať nárok na náhradu škody je správna konkurznej podstaty. V tomto prípade okrem poukázania na zákonné vyššie citované ustanovenia Obchodného zákonníka, poukazujeme najmä na Zákon o konkurze, ktorý uvádza a deklaruje povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu v lehote 30 dní od kedy sa dlžník, teda v našom prípade spoločnosť, dozvedela o svojom predĺžení. Túto povinnosť v mene dlžníka má rovnako štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu dlžníka. Platí, že pre prípad porušenia povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas sa medzi spoločnosťou a osobou povinnou podať návrh na vyhlásenie konkurzu v jej mene, dojednala zmluvná pokuta vo výške rovnakej ako je polovica najnižšej hodnoty základného imania pre akciovú spoločnosť. Zákon o konkurze ďalej uvádza, že akákoľvek dohoda medzi spoločnosťou a štatutárnym orgánom, ktorá vylučuje alebo obmedzuje vznik nároku na zmluvnú pokutu, je zakázaná. Uvádzame, že znenie tohto ustanovenia je obdobné, ako v prípade uvádzaných ustanovení Obchodného zákonníka. Spoločnosť sa takisto nemôže nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty vzdať alebo uzatvoriť ohľadom tohto nároku dohodu o urovaní, nepripúšťa sa započítanie, ani iný spôsob vyrovnania. O to viac je vhodné upriamiť pozornosť aj na poslednú vetu tohto zákonného ustanovenia, ktorá uvádza, že vznik nároku na zmluvnú pokutu sa nedotýka oprávnenia požadovať náhradu škody presahujúcu zmluvnú pokutu.³³ Je teda zrejmé, že správna konkurznej podstaty okrem zmluvnej pokuty vo výške 12 500 EUR môže voči

³³ § 11 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov

štatutárnemu orgánu uplatňovať aj vyšší nárok v podobe nároku na náhradu škody spôsobenej štatutárnym orgánom pri výkone jeho funkcie pre spoločnosť.

Záverom teda uvádzame, že voči štatutárnemu orgánu môže uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone jeho funkcie niekoľko od seba nezávislých osôb.

3 NÁVRHOVÁ ČASŤ

Dôkazné bremeno je možné vo všeobecnosti definovať ako procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že súdu budú preukázané rozhodujúce skutočnosti, ku ktorým sa dôkazné bremeno vzťahuje.³⁴ Na základe tzv. analýzy teórie noriem platí, že každá zo strán nesie dôkazné bremeno ohľadne skutkových predpokladov podmieňujúcich použitie právnej normy, ktorej aplikácia by pre ňu vyznievala priaznivo.³⁵ V prípade vzniku objektívnej neistoty v dôkaznom stave o okolnosti rozhodujúcej pre aplikáciu danej právnej normy (tzv. stav „*non liquet*“), bude jej negatívne dôsledky v danom spore znášať tá strana, ktorej úspech závisí od aplikácie tejto normy.

Nakoľko je to spravidla žalobca, kto sa bude domáhať aplikácie priaznivej právnej normy, platí pravidlo, že je to práve on, kto je povinný uvádzať a preukazovať fakty, ktoré jeho nárok podľa hmotného práva zakladajú, zatiaľ čo žalovaný tvrdí a preukazuje skutočnosti, ktoré žalobcov nárok vylučujú alebo zoslabujú.

Existujú však špecifické hmotnoprávne normy, ktoré toto pravidlo modifikujú a dôkazné bremeno, ktoré by za bežných okolností zaťažovalo žalobcu, prenášajú na žalovaného. Zmyslom tejto modifikácie v príslušných hmotnoprávných normách je poskytnutie istej výhody tým subjektom, ktoré sú pri naplňovaní svojej dôkaznej povinnosti v zjavnej nevýhode voči žalovanej protistrane.³⁶ Často pôjde o prípad, ak jedna zo strán nemá objektívne prístup k informáciám, ktoré sú pre dostatočné zistenie

³⁴ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. et al. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. Praha: Leges, 2018, s. 233. Z právno-teoretického hľadiska môžeme dôkazné bremeno deliť na subjektívne a objektívne. Pri subjektívnom dôkaznom bremene ide o povinnosť strany vniesť do konania a preukazovať skutočnosť podstatnú pre rozhodnutie. Subjektívne dôkazné bremeno býva označené aj ako povinnosť tvrdiť a preukazovať. Pri objektívnom dôkaznom bremene ide o vyjadrenie v koho neprospech bude pričítaný ťaživý následok nepreukázania skutočnosti podstatnej pre rozhodnutie.

³⁵ LAVICKÝ, P. *Důkazní břemeno v civilním řízení soudním*. Praha: Leges, 2017, s. 144

³⁶ SVOBODA, K. *Řízení v prvním stupni. Civilní proces z pohledu účastníka*. Praha: C.H.Beck, 2019, s. 460.

skutkového stavu nevyhnutné a ktoré sú druhej zo strán dobre známe. Ide o riešenie tzv. informačnej asymetrie či deficitu.³⁷

Oblasť obchodných korporácií je jedna z tých, ktorá je náchylná k častej existencii informačnej asymetrie, a to najmä vo vzťahu štatutárny orgán – spoločníci obchodnej spoločnosti. Štatutárny orgán, ako exekutívny orgán obchodnej spoločnosti, totiž riadi jej obchodné vedenie, zabezpečuje jej bežný chod a vybavuje jej každodennú agendu. Na základe toho má štatutárny orgán ohľadom jednotlivých záležitostí obchodnej spoločnosti často výraznú informačnú prevahu nad jej spoločníkmi.

Už z povahy veci je zrejmé, že táto prirodzená nerovnováha by podstatne a neprimerane sťažovala eventuality úspech obchodnej spoločnosti v spore o náhradu škody voči jej štatutárnemu orgánu. Pokiaľ by dôkazné bremeno niesla iba obchodná spoločnosť, ktorá však nemôže disponovať dostatočným množstvom potrebných informácií, pre štatutárny orgán by bolo výhodné mlčaním umelo vyvolať objektívny stav neistoty v danom spore (*non liquet*), ktorý by sa následne pripísal na ťarchu spoločnosti. To by zároveň viedlo k oslabeniu prevenčnej či motivačnej funkcie takejto zodpovednosti.³⁸ A práve z týchto dôvodov Obchodný zákonník v sporoch o náhradu

³⁷ Riešenie informačného deficitu v prípadoch, keď hmotné právo neumožňuje (nepredpokladá) prenos dôkazného bremena na druhú stranu, riešia aj judikatúra Najvyššieho súdu SR. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 3 Cdo 2/2016, zo dňa 11.04.2017: „Vo všeobecnosti teda platí, že dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností zaťažuje toto účastníka konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý tiež existenciu takýchto skutočností tvrdí. V niektorých prípadoch však strana zaťažená dôkazným bremenom objektívne nemá a nemôže mať k dispozícii informácie o skutočnostiach, významných pre rozhodnutie v spore, pričom protistrana má tieto informácie k dispozícii. V prípade, že strana zaťažená dôkazným bremenom prednesie aspoň „oporné body“ skutkového stavu a zvýši tak pravdepodobnosť svojich skutkových tvrdení, nastupuje „vysvetľovacia povinnosť“ protistrany. Nesplnenie tejto povinnosti bude mať za následok hodnotenie dôkazu v neprospech strany, ktorá „vysvetľovaciu povinnosť“ nesplnila. (...)Strana sporu v takomto prípade musí aspoň rámcovo navrhnúť spôsob, ktorým by bolo možné „informačný deficit“ odstrániť. Iba ak súd vo svojom posudzovaní dospeje k názoru, že požiadavka účastníka je primeraná a jej realizácia pravdepodobne povedie k zisteniu skutočnosti, ohľadom ktorej je účastník v „informačnom deficite“, môže uložiť povinnosť poskytnúť informácie protistrane.“

³⁸ ŽITŇANSKÁ, L. *Zodpovednosť člena štatutárneho orgánu kapitálovej obchodnej spoločnosti a návrh zmeny zodpovednostného systému v súkromnom práve*. Právny obzor, 102, 2019, č. 3, s. 266 - 283.

škody rozdeľuje dôkazné bremeno pomerne medzi štatutárny orgán a obchodnú spoločnosť.

Táto skutočnosť vyplýva z existencie domnienky, že štatutárny orgán pri vzniku škody spoločnosti nekonal s odbornou starostlivosťou a ani v záujme spoločnosti – tejto zodpovednosti sa však zbaví, ak preukáže, že konal s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že to bolo v záujme spoločnosti. Bude to teda štatutárny orgán (ako žalovaný), ktorý v spore o náhradu škody bude niesť dôkazné bremeno o otázke jeho vlastnej odbornej starostlivosti a dobrej viery o tom, že konal lojálne k obchodnej spoločnosti.

Na druhej strane je však nutné podotknúť, že v ostatných otázkach hypotézy príslušných hmotnoprávných noriem týkajúcich sa zodpovednosti štatutárneho orgánu za škodu, bude dôkazné bremeno ťažiť žalobcu (teda spravidla obchodnú spoločnosť). Žalobca teda bude musieť preukázať vznik (a výšku) škody, konanie štatutárneho orgánu a kauzálny nexus. Žalobca však v žalobe bude musieť uniesť aspoň bremeno tvrdenia, t.j. aspoň tvrdiť, že štatutárny orgán nekonal s odbornou starostlivosťou a nelojálne.

Ako sme uviedli vyššie, dôkazné bremeno ohľadom preukázania dobrej viery štatutárneho orgánu bude na strane tohto štatutárneho orgánu. Je to práve štatutárny orgán, ktorý má najviac informácií ohľadom daného konania, z ktorého mala podľa žalobcu vzniknúť škoda.

V tejto súvislosti je však nutné podotknúť, že štatutárny orgán môže pre úspech v takomto spore nielen preukazovať existenciu svojej dobrej viery, ale taktiež môže spochybňovať vôbec vznik (a výšku) škody, existenciu svojho konania v danej záležitosti či kauzálny nexus, ktoré musí preukazovať žalobca.

Pre dokazovanie v týchto sporov je nutné vziať do úvahy, že posúdenie otázky dobrej viery štatutárneho orgánu nie je otázkou skutkovou ale právnou,³⁹ i keď má svoj

³⁹ Rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp.zn. 22 Cdo 1426/2002, zo dňa 30.03.2003.

skutkový základ.⁴⁰ Preto nie je možné napríklad uložiť znalcovi, aby zodpovedal na otázku existencie dobrej viery a takéto otázky nie je možné klásť ani svedkovi.⁴¹ Posúdenie dobrej viery je na výlučnej právnej úvahe súdu s tým, že existencia alebo neexistencia dobrej viery musí byť konštatovaná v podobe jeho právneho záveru v odôvodnení súdneho rozhodnutia.

Vzhľadom na uvedené platí, že v sporoch o náhradu škody voči štatutárnemu orgánu sa v súvislosti s preukazovaním jeho dobrej viery dokazuje existencia objektívnych okolností, ktoré hodnoverne odôvodňujú záver, že priemerná osoba v rovnakom postavení by mala rovnaké (nesprávne) presvedčenie, že takéto konanie je v súlade so záujmom obchodnej spoločnosti a taktiež sa dokazujú objektívne okolnosti toho, či takéto svoje presvedčenie nadobudla v ospravedliteľnom omyle.

Aj v tomto prípade platí, že za dôkaz môže v tomto prípade slúžiť všetko to, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov.⁴² Otázka, aké dôkazné prostriedky štatutárny orgán zvolí bude samozrejme vždy závisieť od konkrétnej situácie, za ktorej mala vzniknúť daná škoda, od okolností daného prípadu či od zvolenej procesnej taktiky štatutárneho orgánu.

V tejto súvislosti je nutné uviesť, že dôkazy, ktoré preukazujú zachovanie odbornej starostlivosti ešte nemusia byť dôkazy, ktoré preukazujú aj zachovanie jeho dobrej viery ohľadom lojálnosti k spoločnosti. Pôjde spravidla o znalecké posudky či odborné vyjadrenia týkajúcich sa odhadov hodnôt nehnuteľných a hnutelých vecí, účtovníctva a daní, ekonomiky či riadenia podniku. Tieto dôkazné prostriedky budú z povahy vecí preukazovať skôr to, či v danom prípade išlo o kompetentné rozhodnutie štatutárneho orgánu, prípadne ešte vznik škody a jej výšku. Samozrejme, nie je však *a*

⁴⁰ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. Praha: Leges, 2018, s. 226.

⁴¹ POBIJAK, T. *Výsluch svedka v civilnom sporovom konaní II. časť*. In Bulletin slovenskej advokácie, č. 10, 2018, s. 9 – 10.

⁴² § 187 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov

priori vylúčené, že aj tieto dôkazné prostriedky môžu slúžiť k preukázaniu dobrej viery štatutárneho orgánu.

Pri dokazovaní okolností svedčiacich o existencii či neexistencii dobrej viery je možné počítať aj s tým, že sa v sporovom konaní objaví dôkaz, ktorého zákonnosť získania je otázna. V tomto kontexte možno poukázať na prípad, ktorý sa nedávno stal vo Švajčiarsku a týkal sa špehovania riaditeľa oddelenia správy aktív, ktorý pôsobil v známej švajčiarskej banke Credit Suisse. Operačný riaditeľ banky Pierre-Olivier Bouée nechal špehovať súkromnými detektívami riaditeľa oddelenia správy aktív Iqbala Khana, a to pre obavu z existencie možného nelojálneho konania tohto riaditeľa, ktorý odchádzal k jej najväčšiemu konkurentovi. Banka sa totiž obávala, že by odchádzajúci riaditeľ mohol stiahnuť so sebou viacero talentovaných zamestnancov, ukradnúť jej obchodné príležitosti či bonitných klientov. S takýmto správaním svojich riaditeľov totiž už mala v minulosti negatívne skúsenosti. Tu platí, že aj keby dôkazy zistené z takýchto sledovaní nasvedčovali nelojnosť konania štatutárneho orgánu, v prípadnom súdnom konaní by sa súd musel najskôr vysporiadať so zákonnosťou takéhoto dôkazu podľa čl. 16 ods. 2 Civilného sporového poriadku.⁴³

Ak by sme mali v stručnosti charakterizovať preukazovanie dobrej viery štatutárneho orgánu v sporoch o náhradu škody, tak je nutné konštatovať, že štatutárny orgán nie je v závideniahodnej situácii. V prípade dobrej viery totiž všeobecne platí pravidlo, že táto sa predpokladá – o jej existencii platí domnienka. Avšak pri zodpovednosti štatutárneho orgánu za škodu voči obchodnej spoločnosti takáto domnienka neplatí. Práve naopak – štatutárny orgán musí svoju dobrú vieru preukazovať,

⁴³ Podľa čl. 16 ods. 2 Civilného sporového poriadku platí, že: „Súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci nezohľadňuje skutočnosti a dôkazy, ktoré boli získané v rozpore so zákonom, ibaže vykonanie dôkazu získaného v rozpore so zákonom je odôvodnené uplatnením čl. 3 ods. 1.“ Podľa čl. 3 ods. 1 Civilného sporového poriadku platí: „Každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.“

nakoľko v takomto spore platí domnienka jeho nelojálneho konania a v tejto otázke ho preto ťaží dôkazné bremeno.

To z procesného pohľadu spočíva v tom, že štatutárny orgán musí dokazovať existenciu objektívnych okolností, že priemerná osoba v rovnakom postavení by mala rovnaké (nesprávne) presvedčenie, že takéto konanie je v súlade so záujmom obchodnej spoločnosti a taktiež dokazuje aj objektívne okolnosti toho, že takéto svoje presvedčenie nadobudol v ospravedlniteľnom omyle. Navyše, štatutárny orgán musí dostatočne identifikovať aj záujem obchodnej spoločnosti, ktorý mal v danej záležitosti dobromyseľne hájiť.

Výsledok dokazovania, ktorý nastolí objektívnu neistotu (stav *non liquet*), sa pripíše na jeho ťarchu. Preto sa odporúča, aby lojálne konajúci štatutárny orgán už vopred starostlivo myslel aj na to, že takýto spor môže prísť. Z toho dôvodu by si mal pri výkone svojej funkcie vždy priebežne obstarávať dostatok možných a dostupných dokladov a dokumentácií na preukázanie svojej dobrej viery ohľadom konania v záujme obchodnej spoločnosti.

Ohľadom úvah *de lege ferenda* by bolo možno vhodné sa zamyslieť nad možnosťou korekcie či bližšej špecifikácie záujmov, ktoré je štatutárny orgán povinný pri výkone svojej funkcie zohľadniť (aj vzhľadom napríklad na posilnenie záujmov veriteľov či zamestnancov obchodnej spoločnosti, ku ktorému implicitne došlo zavedením inštitútu spoločnosti v kríze).

Záverom tejto kapitoly si teda dovoľujeme uviesť, že nedostatok aktuálnej právnej úpravy vidíme najmä v neurčitosti jednotlivých vyššie definovaných zákonných ustanovení, ktoré spôsobujú nejednoznačnosť a právnu neistotu pre členov štatutárnych orgánov spoločnosti ale takisto aj pre samotné spoločnosti a veriteľov, ktorý by zamýšľali náhradu škody si voči členom štatutárnych orgánov uplatňovať. Praxi v tejto oblasti by určite pomohlo, ak by predmetné zákonné ustanovenia boli určitejšie a jasnejšie a nebolo by nutné hľadať výklad týchto zákonných ustanovení ako aj úmyslu zákonodarcu v názoroch

právnej vedy alebo v rozhodovacej praxi súdov, keďže koniec koncov, takýto výklad ani rozhodovacia prax súdov nie je všeobecne záväzná pre spoločnosť.

4 Záver

Predmetom tejto práce bola problematika preukazovania dobrej viery štatutárneho orgánu v sporoch o náhradu škody. Cieľom tejto práce, ktorý bol deklarovaný v jej úvode bolo poukázanie na zvolenú problematiku a komplexným rozborom odbornej literatúry, jednotlivých relevantných ustanovení právnych predpisov, našich praktických skúseností a rozhodovacej praxe súdov čitateľovi objasniť, na aké argumenty sa má štatutárny orgán v prípadnom spore o náhradu škody spôsobenej pri výkone jeho funkcie štatutárneho orgánu zamerať, respektíve, aké argumenty môže očakávať zo strany žalobcu alebo veriteľa.

V úvode práce sme sa zameriavali na základné teoretické východiská tejto práce spočívajúce vo vymedzení postavenia a povinností štatutárneho orgánu v spoločnostiach, pričom sme sa venovali najmä povinnosti štatutárneho orgánu konať s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a spoločníkov, prípadne akcionárov spoločnosti. Vymedzili sme teda aj základné pojmy potrebné pre účely tejto práce.

V druhej kapitole sme sa venovali samotnému porušeniu povinnosti štatutárneho orgánu konať s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a jej spoločníkov alebo akcionárov. Zároveň sme sa zamerali na sankciu, ktorá štatutárnemu orgánu hrozí pri takomto porušení, a to v podobe povinnosti nahradiť škodu, ktorá bude takýmto konaním štatutárneho orgánu spoločnosti spôsobená. V druhej časti tejto kapitoly sme objasnili konanie o náhradu škody, najmä sme sa zamerali na aktívnu a pasívnu legitimáciu v takomto súdnom konaní.

V tretej a zároveň poslednej kapitole tejto práce sa venujeme samotnému cieľu práce, a to dobrej viere štatutárneho orgánu a možnostiach túto dobrú vieru štatutárneho orgánu preukázať v rámci súdneho konania. Práve preukázanie dobrej viery v súdnom konaní umožní štatutárnemu orgánu zbaviť sa zodpovednosti uhradiť náhradu škody spoločnosti alebo jej veriteľovi. V závere tejto kapitoly sa nachádzajú naše návrhy na úpravu zákonného ustanovenia, ktoré by podľa nášho návrhu prax v tejto oblasti zjednodušili a zjednotili.

Prostredníctvom tejto práce sme poskytli návod pre štatutárne orgány na ich obranu v prípadnom súdnom konaní o náhradu škody spôsobenej spoločnosti pri výkone ich činnosti, a to prostredníctvom preukázania dobrej viery v súdnom konaní. Štatutárnym orgánom sme prostredníctvom tejto práce uviedli, akým spôsobom je možné ich dobrú vieru preukázať, na kom je dôkazné bremeno pri tomto druhu súdneho konania. Tieto zistenia sú pre štatutárne orgány prínosné, najmä vzhľadom na to, že v takomto súdnom konaní platí domnienka ich nelojálneho konania a v tejto otázke ich preto ťaží dôkazné bremeno. Zhrnutím základných výsledkov našej práce uvádzame, že táto práca predstavuje v podstate príručku pre štatutárne orgány, na základe ktorej je možné pochopiť základné pojmy súvisiace s konaním štatutárneho orgánu, jeho povinností, následných sankcií a hroziaceho súdneho konania, v rámci ktorého majú nezávidenia hodné postavenie. Práca ponúka takisto prehľad osôb, ktoré môžu voči štatutárnemu orgánu takéto konanie o náhradu škody iniciovať.

V neposlednom rade považujeme za výsledok našej práce aj zistenie, že naša právna úprava nie je v tejto súvislosti dokonalá a ako návrh *de lege ferenda* sme uvádzali, že by bolo možno vhodné sa zamyslieť nad možnosťou korekcie či bližšej špecifikácie záujmov, ktoré je štatutárny orgán povinný pri výkone svojej funkcie zohľadniť (aj vzhľadom napríklad na posilnenie záujmov veriteľov či zamestnancov obchodnej spoločnosti, ku ktorému implicitne došlo zavedením inštitútu spoločnosti v kríze). Práve to považujeme za skutočný prínos našej práce, keďže k tejto myšlienke sme dospeli na základe dlhodobého výskumu volenej problematiky, ktorý sme zhrnuli do obsahu tejto práce.

Veríme, že cieľ tejto práce, ktorý sme si stanovili v jej úvode bol naplnený a čitateľovi sme poskytli plnohodnotný prehľad zvolenej problematiky spolu s konštruktívnymi návrhmi.

5 Zoznam použitej literatúry

Bibliografia

CSACH, K. a kol. Profesijná zodpovednosť. Zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone vybraných činností s akcentom na europeizáciu deliktuálneho práva. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Právnická fakulta, 2011. 528 s. ISBN 978-80-7097-891-7.

HAVEL, B. Obchodní korporace ve světle proměn. Variace na neuzavřené téma správy obchodních korporací. Praha: Auditorium, 2010. 200 s. ISBN 978-80-87284-11-7.

LAVICKÝ, P. *Důkazní břemeno v civilním řízení soudním*. Praha: Leges, 2017. 272 s. ISBN 978-80-7502-203-5.

MANCELOVÁ, S. Lojalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti. Praha: C.H. Beck, 2015. 152 s. ISBN 978-80-740-0584-8.

PATAKYOVÁ, M. a kol. *Obchodný zákonník. Komentár. 5. Vydanie*. Bratislava: C.H.Beck, 2016. 1199 s. ISBN 978-80-740-0314-1.

SVOBODA, K. *Řízení v prvním stupni. Civilní proces z pohledu účastníka*. Praha: C.H.Beck, 2019. 712 s. ISBN 978-80-7400-733-0.

ŠTENGLOVÁ, I. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C.H. Beck, 2009. 1375 s. ISBN 978-80-740-0055-3.

VÍTEK, J. Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 388 s. ISBN 978-80-735-7862-6.

WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. et al. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. Praha: Leges, 2018. 648 s. ISBN 978-80-7502-298-1.

Články

ČECH, P. *Péče řádného hospodáře a povinnost lojality*. Právní rádce, 2007, č. 3. s. 3-11. ISSN 1210-4817.

ARCHALOUS, M. V zájmu státu či společnosti? Problémy řízení státem vlastněných společností. Právní rádce, 2018. ISSN 1210- 8278.

HURDÍK, J. *Dobrá víra*. In Právník, 2007, č. 5. s. 560 - 578. ISSN 0251-6625.

JANČO, M. *Význam dobrej viery v súkromnom práve*, In: Bulletin slovenskej advokácie, 15, 2009, č. 7 - 8, s. 10-18. ISSN 1335-1079.

POBIJAK, T. *Výslech svedka v civilnom sporovom konaní II. časť*. In Bulletin slovenskej advokácie, č. 10, 2018, s. 9 – 10.

TÉGL, P. *Další úvahy o dobré víře v subjektivním smyslu*. In Ad Notam 2007, č. 6, s. 179 – 188. ISSN 1211-0558.

ŽITŇANSKÁ, L. *Zodpovednosť člena štatutárneho orgánu kapitálovej obchodnej spoločnosti a návrh zmeny zodpovednostného systému v súkromnom práve*. Právny obzor, 102, 2019, č. 3, s. 266 - 283. ISSN 0032-6984.

Judikatúra

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 29 Cdo 3864/2008, zo dňa 24.02.2009.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 3 Cdo 2/2016, zo dňa 11.04.2017.

Webová stránka

Slovníkový portál Jazykovedného ústavu E. Štúra SAV, dostupné na: <http://slovník.juls.savba.sk/> [online] [cit. 2019 – 12-12].

Právne predpisy

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov

Zákon č. 160/205 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov